

Projekt adaptacji do zmian klimatu na terenach górskich

Nazwa projektu: Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich

Zrealizowany w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska

Okres realizacji: 2014-2020 r.

Beneficjent: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe przy wsparciu Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych jako jednostki realizującej projekt (JRP)

Cel projektu: wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu w górskich ekosystemach leśnych.

Cele uzupełniające:

- odbudowa cennych ekosystemów naturalnych, a tym samym pozytywny wpływ na ochronę różnorodności biologicznej;
- ocena skutków przyrodniczych wykonywanych zadań realizowana poprzez prowadzenie monitoringu porealizacyjnego wybranych zadań adaptacyjnych.

Podjęte działania ukierunkowane były na zapobieganie powstawaniu lub minimalizację negatywnych skutków zjawisk naturalnych takich jak: niszczące działanie wód wezbraniowych, powodzie i podtopienia, susza i pożary.

W projekcie priorytetowo potraktowano budowę i modernizację obiektów małej retencji. Ich najważniejszym zadaniem jest magazynowanie wody – nie tylko w zbiornikach, lecz także na obszarach mokradłowych oraz w ściółce i glebie leśnej. Leśnicy zrealizowali także prace związane z zabezpieczeniem infrastruktury leśnej przed skutkami nadmiernej erozji wodnej.

Działania retencyjne – nawet te polegające na budowie małych zbiorników wodnych oraz innych obiektów służących podpiętrzaniu oraz spowolnieniu szybkiego odpływu wody – mają wpływ nie tylko na lokalne ograniczenie zagrożenia powodziowego, lecz także na minimalizowanie strat powodowanych erozją wodną i suszą. Jest to istotne zwłaszcza w górach, gdzie specyficzne uwarunkowania środowiskowe oraz zmiany klimatyczne sprzyjają gwałtownym opadom deszczu, a w konsekwencji nagłym wezbraniom rzek i strumieni. Coraz częściej stanowią one zagrożenie dla zdrowia oraz życia ludzi i są przyczyną degradacji lokalnych ekosystemów.

Wzorem podobnego projektu z okresu 2007-2013, podjęte działania miały charakter prośrodowiskowy. Oznacza to, że zastosowano rozwiązania w jak największym stopniu dostosowane do istniejących warunków przyrodniczo-krajobrazowych, z użyciem materiałów naturalnych takich jak: kamień, drewno, faszyna czy lokalny grunt.

Nadleśnictwa zaangażowane w realizację projektu zrealizowały inwestycje związane z:

- budowę, przebudowę lub odbudowę zbiorników małej retencji i zbiorników suchych;
- budowę, przebudowę lub odbudowę małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania) na kanałach i rowach w celu spowolnienia odpływu wód powierzchniowych, przywracania funkcji obszarów mokradłowych i ich ochrony oraz odtwarzanie terenów zalewowych;
- przebudowę i rozbiórką obiektów hydrotechnicznych niedostosowanych do wód wezbraniowych (mostów, przepustów, brodów);
- zabudowę przeciwerozyjną dróg, szlaków zrywkowych oraz zabezpieczeniem obiektów infrastruktury leśnej przed skutkami nadmiernej erozji wodnej związanej z gwałtownymi opadami i spływami wód (m.in. wodospusty, płotki drewniane, kaszyce, narzut kamienny).

Zadanie zrealizowane przez Nadleśnictwo Bircza w ramach projektu pn. "Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich"

1. Budowa bocznego zbiornika retencyjnego wodnego z doprowadzeniem i odprowadzeniem wody, z odcinkową zabudową potoku, na działkach nr ewid.1/99, 13 położonych w Malawie, gmina Bircza – realizacja zadania zakończona w 2019 roku; całkowita kwota realizacji zadania - 969 026,97 zł netto; całkowita kwota kwalifikowalna 918 417,02 zł; dofinansowanie z Funduszu Spójności w wysokości 780 654,47 - 85 %.

2. Budowa i przebudowa przepustów rurowych na obiekty łukowe o większym świetle, modernizacja brodów i ubezpieczenie brzegów potoku Dobrzanka w Leśnictwie Dobrzanka - Nadleśnictwo Bircza – realizacja zadania zakończona w 2019 roku; całkowita kwota realizacji zadania – 639 758,61 zł; całkowita kwota kwalifikowalna 615 724,93 zł; dofinansowanie z Funduszu Spójności w wysokości 523 366,19 zł – 85 %.

Efekty

Najistotniejszym rezultatem projektu była ilość zretencjonowanej wody oraz liczba wykonanych obiektów retencyjnych i kompleksowych zadań.

Osiągnięte wskaźniki:

- objętość retencjonowanej wody: **26 tys. m³**
- pojemność zbiornika retencyjnego całkowita: **26 110 m³**
- liczba obiektów piętrzących wodę lub spowalniających jej odpływ: **10 szt.**

Wartość projektu

Całkowity koszt realizacji projektu: **1 608 785,58 zł**

Kwota wydatków kwalifikowalnych: **1 534 141,95 zł**

Kwota dofinansowania z funduszy europejskich: **1 304 020,66 zł**